

The Role of Religious Identity in Predicting Sporting Behaviors among Teenager Male Basketball Players

Fahimeh AdibSaber¹ , Batool Mehrgan² , Soleyman Ansari^{1*} , Amir Mohammad Saemi¹

1- Department of Physical Education, Faculty of Humanities, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

2- Department of Islamic Studies, Faculty of Humanities, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

*Correspondence should be addressed to Dr. Soleyman Ansari; Email: solomonansari@phd.iaurasht.ac.ir

Article Info

Received: Nov 18, 2023

Received in revised form:

Jan 8, 2024

Accepted: Feb 17, 2024

Available Online: Jun 21, 2024

Keywords:

Athletes

Religious identity

Sport ethics

Teenagers

 <https://doi.org/10.22037/jrrh.v10i2.43917>

Abstract

Background and Objective: Appropriate behavior of athletes in sports competitions is an important issue in any society. Considering that religious identity has an effect on people's behavior, the present study aimed to investigate the role of religious identity in predicting the components of the sports behavior of teenage basketball players.

Methods: The present study was a descriptive correlational study. The research population included teenagers 13 to 18 years old from Guilan province who participated in basketball tournament in the summer of 2022. Two hundred people were randomly selected. Data were collected with Sports Behavior Questionnaire by Volerand and Religious Identity Questionnaire by Khoshawi and were analyzed by methods of correlation coefficient and concurrent multiple regression model on SPSS-26 software. In this research, all ethical considerations were observed and the authors of the article did not report any conflict of interest.

Results: The results showed that religious beliefs and emotions had a positive and significant relationship with the components of respect for social relations, opponents, laws, officials and commitment to sports. Also, the two components of religious belief and behavior showed a positive and significant relationship with the absence of a negative approach in sports performance. Other findings showed that religious identity could predict 81% of the variance in respect for social relations, 79% of the variance in respect for laws and officials and commitment to sports, 77% of the variance in respect for opponents and 80% of the variance in lack of negative approach in sports performance in basketball playing boys.

Conclusion: According to the findings of the present study, the hypotheses based on the existence of a significant relationship between religious identity and the components of sports behavior of basketball boys are confirmed. Considering the positive role of religious belief and religious behaviors and emotions in the mental health of young athletes, giving importance to them through parents, coaches and sports officials can help improve the moral and spiritual health in sports fields and events.

Please cite this article as: AdibSaber F, Mehrgan B, Ansari S, Saemi AM. The Role of Religious Identity in Predicting Sporting Behaviors among Teenager Male Basketball Players. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2024;10(2):80-92. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v10i2.43917>

Summary

Background and Objective

Sports has an important position in the culture of societies both as entertainment and recreation, and as a factor affecting the vitality of the body and

soul (2). Ethics are closely related to sports, and since professional athletes are portrayed as role models in different societies, their performance should be accompanied by the principles of chivalry, forgiveness, sacrifice, and moral integrity (1). Sports ethics or character develops

with sport. Sports behavior is usually expressed as a set of moral characteristics of the athlete to behave in the correct ways, in such a way that the athlete maintains the principles of the game and never disobeys the mentioned characteristics (4).

In addition to having an effect on the sports atmosphere, sports behavior improves the value aspects at the level of society and expands it in non-sports spaces as well (7). On the other hand, non-compliance with some ethical criteria has caused concern in today's society, which increases the importance of sports ethics (3, 8). In recent years, we have seen inappropriate behavior in sports environments, which is the result of focusing only on profitable aspects, results and winning orientation (2). Certainly, it cannot be expected that ethics be formed by itself and have an upward trend according to the demands of a society (7).

Religion and spirituality play an effective role in developing the moral values. Some studies have shown that religious people are more committed to maintaining order, tradition, structure and cultural beliefs compared to non-religious people (6, 7). Many researchers believe that religiosity and faith can make it easier to deal with emotions and social conditions and have an effect on psychological variables (19, 20).

Despite the fact that sports play an influential role in political, social, economic, scientific and cultural categories, this phenomenon is facing a serious challenge today, which is the loss of sports spirit and character in sports communities. To the best of the researchers' knowledge, no research has been conducted on the relationship between sports character components and religious identity in adolescent athletes. Considering that religious identity has an effect on people's behavior and emotions, this study aimed to investigate the role of religious identity in predicting the components of sports behavior of teenage basketball players in Guilan.

Methods

Compliance with ethical guidelines: After making the arrangements and obtaining the required licenses, we distributed the questionnaires to the participants observing the ethical guidelines. After explaining the purpose of the study, written consent forms were obtained from the participants. At this stage, basketball players were assured that their questionnaire information would be kept anonymous and confidential and that all the participants were free to participate in the study or quit.

The present study was a descriptive

correlational study. The research population was 13-18-year-old teenagers from Guilan province, who participated in basketball tournament in the summer of 2022. Two hundred teenagers were randomly selected. Data were collected using Sports Behavior Questionnaire by Volerand and Religious Identity Questionnaire by Khoshawi and were analyzed by correlation coefficient and concurrent multiple regression model on SPSS-26 software.

Results

The results showed that religious beliefs and emotions had a positive and significant relationship with the components of respect for social relations, opponents, laws, officials and commitment to sports. Also, the two components of religious belief and behavior showed a positive and significant relationship with the absence of a negative approach in sports performance. Other findings showed that religious identity could predict 81% of the variance in respect for social relations, 79% of the variance in respect for laws and officials and commitment to sports, 77% of the variance in respect for opponents and 80% of the variance in lack of negative approach in sports performance in boy basketballers.

Conclusion

The present study was conducted with the aim of predicting the components of sports behavior based on religious identity in teenage basketball players in Guilan province. The findings revealed a positive and significant relationship between the components of religious belief and respect for laws and officials. Also, two components of religious beliefs and emotions had a positive and significant relationship with respect for social relations, commitment to sports and respect for the opponent in basketball teenagers. In addition, there was a positive and significant relationship between the components of religious beliefs and behavior with the absence of a negative approach in sports performance in adolescent athletes. These findings are in line with the results of the study by Benesbordi et al. (6).

Opponents of competitive sports believe that there is no guarantee that an athlete, in order to win and excel, put aside his competitive spirit and do his work with a responsible, respectful and caring moral approach. In fact, winning orientation can lead to abnormal behavior such as violence or cheating to achieve better results (5). Nevertheless, religious texts have shown that religion and ethics have an unbreakable and strong bond. The results of previous studies show

that people who have stronger religious beliefs show better adaptation to various life conditions. Relying on their faith and belief, these people live an easier life, are less stressed and make better decisions (29). Therefore, in explaining the findings regarding the influence of religious beliefs and beliefs on the sports behavior of adolescent athletes, it can be stated that adolescents who are more familiar with religious teachings, by strengthening religion and hope, develop a sense of mastery over destiny. They say that this makes a person feel strong in dealing with critical and sensitive sports conditions. Also, people who are more committed to attend religious rituals, strengthen the positive behaviors in themselves; Therefore, they have more opportunity to interact and adapt with others, increasing tolerance and patience. As a result, the cycle of positive thinking and religious practices reduces the amount of inappropriate behavior and increases the normal behavior in teenagers (30).

Acknowledgements

The authors express their gratitude to all the coaches and athletes of the basketball teams of Guilan province, who helped them in conducting this study.

Ethical considerations

According to the authors, this article was obtained from the MA thesis of the fourth author of the article in Islamic Azad University, Rasht Branch registered with the code 1172925943177481400162576503.

Funding

According to the authors, this research did not receive any specific grants from any funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors and was done at the personal expense of the authors.

Conflict of interest

The authors declared no conflict of interest.

Authors' contribution

Designing the study, writing and editing the article: first author; supervising the implementation and methodology of the research: second author; conducting the study, collecting data and improving the discussion: third author; statistical analysis and writing conclusion section of the article: fourth author.

تأثير النزعة الدينية في توقع الأخلاق الرياضية لدى لاعبي كرة السلة المراهقين

فهمية أديب صابر^١، بتول مهرجان^٢، سليمان أنصاري^{١*}، أمير محمد صائمي^١

١- قسم العلوم الرياضية، كلية العلوم الإنسانية، فرع رشت، جامعة آزاد الإسلامية، رشت، إيران.

٢- قسم العلوم الإسلامية، كلية العلوم الإنسانية، فرع رشت، جامعة آزاد الإسلامية، رشت، إيران.

* المراسلات الموجهة إلى الدكتور سليمان أنصاري؛ البريد الإلكتروني: solomonansari@phd.iaurasht.ac.ir

معلومات المادة

الوصول: ٤ جمادى الأولى ١٤٤٥

وصول النص النهائي: ٢٥ جمادى الثاني ١٤٤٥

القبول: ٧ شعبان ١٤٤٥

النشر الإلكتروني: ١٤ ذى الحجة ١٤٤٥

الملخص

خلفية البحث وأهدافه: نظراً لأن الرياضة تؤثر بشكل كبير على المجالات الأخرى مثل المجال السياسي، والإجتماعي، والاقتصادي، والعلمي، والثقافي، فإنها باتت تواجه في العصر الحديث تحديات جمة تتمثل في انخفاض معنويات الرياضيين وغياب الأخلاق الرياضية في الأوساط الرياضية. وبالنظر إلى أنّ النزعة الدينية تؤثر على سلوك الفرد، تسعى هذه الدراسة أن تسلط الضوء على هذه النزعة وترصد تأثيرها على مكونات الأخلاق الرياضية لدى لاعبي كرة السلة المراهقين.

منهجية البحث: اعتمدت الدراسة على المنهج الوصفي الارتباطي. اما الجمعية الإحصائية لهذا البحث فقد شملت المراهقين الذكور الذين تتراوح أعمارهم بين ١٣ حتى ١٨ عاماً في محافظة جيلان الذين شاركوا في مباريات كرة السلة في صيف عام ٢٠٢٢م. فقد أختار الباحثون ٢٠٠ مراهقاً عبر منهج أخذ العينات العشوائية. في الخطوة التالية قام الباحثون بتحليل المعطيات الحاصلة من استبيان الأخلاق الرياضية لدى ولراند، واستبيان النزعة الدينية لدى خوشاوي، ثم اعتمدت منهج معامل الارتباط والانحدار المتعدد وتطبيق SPSS النسخة ٢٦. يُذكر أنّه قد تمت مراعاة جميع الموارد الأخلاقية في هذا البحث وإضافة إلى ذلك فإنّ مؤلفي البحث لم يشيروا إلى أيّ تضارب في المصالح.

المعطيات: اظهرت نتائج معامل الارتباط أنّ الإيمان والنزعة الدينية لها علاقة إيجابية مع مكونات مثل احترام العلاقات الإجتماعية، واحترام المنافس، والقوانين، والمسؤول، والالتزام بالروح الرياضية. كما أنّ مفهوم الإيمان ومفهوم السلوك الديني لهما علاقة بتحاشي السلوك السلي في المبارات الرياضية. وأثبتت معطيات معامل الارتباط أنّ النزعة الدينية قادرة على توقع القضايا التالية بهذه النسب المئوية: ٨١% من احترام العلاقات الإجتماعية، ٧٩% من احترام القوانين واحترام مسؤولي إقامة المبارات الرياضية، ٧٧% من احترام المنافس، و ٨٠% من عدم اللجوء إلى السلوك السلي في الأداء الرياضي لدى لاعبي كرة السلة المراهقين الذكور.

الاستنتاج: نظراً للنتائج الحاصلة، فإنّ الفرضيات القائمة على وجود علاقة ذات دلالة بين النزعة الدينية ومكونات الأخلاق الرياضية لدى لاعبي كرة السلة المراهقين، فرضيات صائبة، إذ ثبت وجود هذه العلاقة بين النزعة الدينية والروح الرياضية. وبالنظر إلى الدور الإيجابي الذي تؤديه النزعة الدينية والسلوك الديني وتأثيرها على السلامة النفسية لهؤلاء المراهقين، فإنّ إيلاء الإهتمام اللازم بهذا الأمر من قبل الأبوبين، والمدربين الرياضيين، ومسؤولين في مجال الرياضة، يمكن أن يساعد على تحسين وتعزيز السلامة الأخلاقية والروحية لهؤلاء المراهقين وتعزيز لديهم الروح الرياضية في المباريات والأحداث الرياضية.

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

AdibSaber F, Mehrgan B, Ansari S, Saemi AM. The Role of Religious Identity in Predicting Sporting Behaviors among Teenager Male Basketball Players. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2024;10(2):80-92. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v10i2.43917>

نقش هویت دینی در پیش‌بینی منش ورزشی پسران نوجوان بسکتبالیست

فهیمة ادیب‌صابر^۱، بتول مهرگان^۲، سلیمان انصاری^{۱*}، امیرمحمد صائمی^۱

۱- گروه تربیت بدنی، دانشکده علوم انسانی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.
۲- گروه معارف اسلامی، دانشکده علوم انسانی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.
*مکاتبات خطاب به دکتر سلیمان انصاری؛ رایانامه: solomonansari@phd.iaurasht.ac.ir

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲۷ آبان ۱۴۰۲

دریافت متن نهایی: ۱۸ دی ۱۴۰۲

پذیرش: ۲۸ بهمن ۱۴۰۲

نشر الکترونیکی: ۱ تیر ۱۴۰۳

چکیده

سابقه و هدف: با وجود اینکه ورزش نقش اثرگذاری در مقوله‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، علمی و فرهنگی ایفا می‌کند، این پدیده در عصر امروزی با چالشی جدی روبه‌رو است که همان از بین رفتن روحیه و منش ورزشی در جوامع ورزشی است. با توجه به اینکه هویت دینی بر رفتار افراد اثرگذار است، پژوهش حاضر با هدف نقش هویت دینی در پیش‌بینی مؤلفه‌های منش ورزشی پسران نوجوان بسکتبالیست صورت گرفته است.

روش کار: مطالعه حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه پژوهش نوجوانان ۱۳ تا ۱۸ ساله استان گیلان بودند که در مسابقات بسکتبال تابستان سال ۱۴۰۱ شرکت کردند. ۲۰۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. داده‌ها با پرسش‌نامه‌های منش ورزشی ولراند و هویت دینی خوشاوی جمع‌آوری و با روش‌های ضریب همبستگی و رگرسیون چندگانه با الگوی هم‌زمان در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ تحلیل شد. در این پژوهش همه موارد اخلاقی رعایت شده است و مؤلفان مقاله تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: نتایج آزمون ضریب همبستگی نشان داد که باورها و عواطف دینی با مؤلفه‌های احترام به روابط اجتماعی، حریف، قوانین، مسئولان و تعهد به ورزش رابطه مثبت داشت. همچنین، دو مؤلفه باور و رفتار دینی با نداشتن رویکرد منفی در عملکرد ورزشی ارتباط مثبت نشان داد. یافته‌های تحلیل رگرسیون نشان داد که هویت دینی توانست ۸۱٪ از میزان احترام به روابط اجتماعی، ۷۹٪ از احترام به قوانین و مسئولان و تعهد به ورزش، ۷۷٪ از میزان احترام به حریف و ۸۰٪ از نداشتن رویکرد منفی در عملکرد ورزشی را در پسران بسکتبالیست پیش‌بینی کند.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، فرضیه‌های مبتنی بر وجود رابطه معنی‌دار بین هویت دینی و مؤلفه‌های منش ورزشی پسران بسکتبالیست تأیید می‌شود. با در نظر گرفتن نقش مثبت باور دینی و رفتارها و عواطف دینی بر سلامت روانی نوجوانان ورزشکار، اهمیت دادن به آنها از طریق والدین، مربیان و مسئولان ورزشی می‌تواند کمک شایانی به بهبود سلامت اخلاقی و معنوی میدان‌ها و رویدادهای ورزشی نماید.

استناد مقاله به این صورت است:

AdibSaber F, Mehrgan B, Ansari S, Saemi AM. The Role of Religious Identity in Predicting Sporting Behaviors among Teenager Male Basketball Players. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2024;10(2):80-92. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v10i2.43917>

مقدمه

امروزه ورزش جایگاه ویژه‌ای در سراسر جهان پیدا کرده است؛ به‌نحوی که اعتقاد بر این است که در توسعه جوامع نوین و عقلانی‌شدن زندگی اجتماعی و فرهنگی نقش بسزایی دارد (۱). ورزش هم به‌عنوان سرگرمی و تفریح هم عاملی اثرگذار بر نشاط جسم و روح، جایگاه مهمی در فرهنگ جوامع دارد. ورزش ظرفیت درونی افراد را به‌گونه‌ای خودخواسته، ارادی و لذت‌بخش تخلیه می‌کند و انسان تخلیه‌شده از شادی‌های درونی، احساس آرامش می‌کند (۲). اخلاق در ارتباط تنگاتنگ با ورزش است و از آنجایی که ورزشکاران حرفه‌ای در جوامع مختلف به‌عنوان الگو و اسوه به تصویر کشیده می‌شوند، باید عملکردشان همراه با اصول جوانمردی، گذشت، ایثار و سجایای اخلاقی باشد (۱). با افزایش محبوبیت ورزش در جامعه، توجه به اخلاق ورزشی بیشتر می‌شود و به افزایش این محبوبیت کمک می‌کند (۳).

اخلاق یا منش ورزشی که درون مفهوم رفتار اخلاقی - اجتماعی جای دارد، با ورزش پرورش می‌یابد. منش ورزشی معمولاً مجموعه‌ای از خصوصیات اخلاقی ورزشکار بیان می‌شود تا به روش‌های صحیح رفتار کند؛ به‌گونه‌ای که ورزشکار اصول بازی را حفظ می‌کند و هرگز از ویژگی‌های ذکرشده سرپیچی نمی‌کند (۴). در این زمینه، سه دیدگاه نظری ارائه شده است. اولین دیدگاه نظریه شناختی - اجتماعی بندورا^۱ است که معتقد است ارائه الگوها و تشویق‌ها تعیین‌کننده باورهای ورزشکاران درباره رفتارهای هنجار و نابهنجار در میدان ورزشی است (۵). دیدگاه دوم، نظریه رشدی - ساختاری هان^۲ است که به ظرفیت شخص در پذیرش توافقات به عمل آمده در زمینه مسائل اخلاقی اشاره دارد (۶). سومین دیدگاه، نظریه روانی - اجتماعی ولراند^۳ و همکاران است که منش ورزشی را در پنج بخش احترام و اهمیت به قوانین (حتی در صورت جریمه‌شدن)، احترام و اهمیت به حریف (در صورت آسیب‌دیدن یا تأخیر حریف)، احترام به روابط اجتماعی، تعهد به ورزش (شامل حضور منظم و تلاش در جلسات تمرین) و نداشتن رویکرد منفی در عملکرد ورزشی (پرهیز از خشونت حتی در صورت باخت) نشان داده است (۷).

منش ورزشی علاوه بر اینکه بر فضای ورزش اثر می‌گذارد، موجب بهبود جنبه‌های ارزشی در سطح جامعه و گسترش آن در فضاهای غیرورزشی نیز می‌شود (۸). از سویی دیگر، رعایت‌نکردن برخی از معیارهای اخلاقی موجب نگرانی در جامعه امروز شده است که اهمیت اخلاق ورزشی را افزایش می‌دهد (۵). در سال‌های اخیر، در محیط‌های ورزشی شاهد رفتارهای نامناسبی هستیم که نتیجه تمرکز صرف بر جنبه‌های سودآور، نتیجه و بردگرایی است (۲).

به‌طور یقین، نمی‌توان انتظار داشت که اخلاق خودبه‌خود شکل گیرد و مطابق با خواسته‌های یک جامعه روند صعودی داشته باشد (۸). بحث ورزش و اخلاق ورزشی از زوایای مختلفی همچون جنبه‌های تربیتی، انسانی، فرهنگی و دینی قابل بحث است (۹). دین و معنویت نقش مؤثری در گسترش ارزش‌های اخلاقی دارد. نتایج برخی از مطالعات نشان می‌دهد که افراد مذهبی در مقایسه با افراد غیرمذهبی بیشتر به حفظ نظم، سنت، ساختار و اعتقادات فرهنگی پایبند هستند (۱۰). برخی یافته‌های دیگر نیز از این حکایت دارد که دین‌داری شامل فرایندهای شناختی است که بر اخلاق اثرگذار است (۱۲).

دین نظام اعتقادی سازمان‌یافته است که به‌همراه مجموعه‌ای از آداب و اعمال، شیوه پاسخ‌دهی فرد به تجارب زندگی را تعیین می‌کند (۱۳). ادیان با وجود متفاوت بودن در سراسر جهان، پیروان خود را به اعمال مثبت دعوت می‌کنند. بنابراین، دین از عوامل اثرگذار بر اخلاق و رفتار تلقی می‌شود (۱۴). هویت دینی مجموعه‌ای شناختی، روانی و اعتقادی است که شامل هنجارها، ارزش‌ها، اعتقادات و آگاهی‌های ویژه فردی و اجتماعی می‌شود که حول مفهومی مقدس شکل می‌گیرد. هویت دینی از طریق تأثیر بر کنش‌های اجتماعی موجب همبستگی درون‌گروهی در میان اعضای گروه دینی و تمایز برون‌گروهی با افراد دیگر می‌شود (۱۵). بسیاری از هویت‌هایی که در کودکی پرورش می‌یابند تا حد زیادی در طول عمر ثابت می‌مانند، اما تغییر در هویت دینی عمدتاً در دوران نوجوانی رخ می‌دهد (۱۶).

نوجوانی دوره انتقال از کودکی به بزرگسالی است. نوجوان از یک سو، در تلاش برای رویارویی با تغییرات جسمانی و روانی خود است و از سوی دیگر در پی یافتن هویت و استقلال فردی، مجموعه‌ای از ارزش‌ها و شکوفایی ایدئال اخلاقی خود است (۱۷). نوجوانی دوره پذیرش مسئولیت‌های جدید و فراگیری مهارت‌های اجتماعی برای بر عهده گرفتن این

^۱) Bandura

^۲) Han

^۳) Vallerand

می‌دهد که بین هوش معنوی و اخلاق ورزشی ورزشکاران ارتباط مثبتی وجود دارد (۲، ۲۴). همچنین، در پژوهشی دیگر بین جهت‌گیری مذهبی دانشجویان و سلامت روانی آنان از جمله اضطراب و افسردگی رابطه معکوس و معناداری مشاهده شده است (۲۵). با توجه به کمبود تحقیقات، بنا بر دانش نگارندگان این مقاله، پژوهشی درباره رابطه مؤلفه‌های منش ورزشی با هویت دینی در نوجوانان ورزشکار یافت نشد. با توجه به اینکه هویت دینی بر رفتار و عواطف افراد اثرگذار است، در نتیجه پژوهش حاضر با هدف یافتن پاسخی برای این دو سؤال صورت گرفته است که آیا بین هویت دینی و مؤلفه‌های منش ورزشی پسران نوجوان بسکتبالیست رابطه وجود دارد؟ و آیا هویت دینی در پیش‌بینی منش ورزشی نوجوانان بسکتبالیست نقش دارد؟

روش کار

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: پس از هماهنگی و کسب مجوزهای لازم از دانشگاه و اداره ورزش و جوانان استان گیلان، با رعایت ملاحظات اخلاقی به توزیع پرسش‌نامه‌ها اقدام شد. پیش از تکمیل پرسش‌نامه‌ها، پژوهشگران برای تمامی نوجوانان ورزشکار هدف مطالعه را توضیح دادند و فرم رضایت‌نامه کتبی را در اختیار آنان قرار دادند تا پس از آگاهی از مفاد آن و با رضایت کتبی در مطالعه شرکت کنند. در این مرحله به ورزشکاران یادآوری شد که اطلاعات پرسش‌نامه‌ها بدون نام و محرمانه نزد محققان محفوظ خواهد ماند و همچنین، تمامی شرکت‌کنندگان برای ورود به مطالعه و خروج از آن، آزادی کامل دارند.

مطالعه حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه پژوهش تمامی بازیکنان نوجوان ۱۳ تا ۱۸ سال بودند که در تابستان سال ۱۴۰۱ در مسابقات بسکتبال استان گیلان شرکت کردند. با توجه به حجم جامعه (۳۸۰ نفر) و بر اساس جدول تعیین حجم نمونه مورگان^۱، حجم نمونه ۱۸۱ نفر برآورد شد و با توجه به ریزش نمونه‌ها تعداد ۲۰۰ نفر به روش در دسترس ساده انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل تمایل جهت شرکت در پژوهش، رضایت والدین، داشتن حداقل ۱۳ و حداکثر ۱۸ سال و داشتن دست‌کم ۲ سال عضویت مستمر در تیم بسکتبال مدرسه یا یکی از باشگاه‌های استان طی یک سال گذشته بود و ملاک‌های خروج از مطالعه

مسئولیت‌ها است؛ ولی از آنجایی که الگوی دقیق و همه‌جانبه در زمینه رفتار مناسب برای او تعریف نشده است، در برخی موارد به نادیده گرفتن قواعد اقدام می‌کند (۱۸). بسیاری از پژوهشگران بر این باورند که دین‌داری و ایمان می‌تواند مقابله با هیجان‌ها و شرایط اجتماعی را آسان‌تر کند و بر متغیرهای روان‌شناختی اثرگذار باشد (۱۹، ۲۰). در قرآن کریم، آیه ۲۸ سوره رعد و آیه ۶۹ سوره مائده نیز به موضوع ایمان به خدا و تأثیر باورهای دینی بر سلامت روان اشاره شده است (۲۱). نتایج تحقیقات اخیر نیز نشان می‌دهد که باورهای دینی موجب کاهش اضطراب، پریشانی، خلأهای عاطفی و اخلاقی فرد معتقد می‌شود و به او آرامش می‌دهد (۲۲). دیدگاه عصر جدید درباره اثر هویت دینی در ورزش بیان می‌کند که وقتی ورزشکار به خدا ایمان داشته باشد، رقابت برایش راحت‌تر است؛ زیرا ورزشکاران متدین بر این باورند که خداوند به آنان کمک می‌کند تا با شکست و ناامیدی در موقعیت‌های غیرمنتظره کنار بیایند. از طرف دیگر، دین انسان را از مغرور شدن و اهمیت دادن بیش از حد به برنده شدن در رقابت منع می‌کند. خداوند به ورزشکاران کمک می‌کند تا بدانند موفقیت همه چیز در زندگی نیست؛ بنابراین باور دینی می‌تواند ورزشکار را از فشار برنده شدن و تعیین ارزش خود از طریق پیروزی در ورزش بازدارد (۲۳).

با وجود اینکه ورزش نقش اثرگذاری در مقوله‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، علمی و فرهنگی ایفا می‌کند، این پدیده در عصر امروزی با چالشی جدی روبه‌رو است که همان از بین رفتن روحیه و منش ورزشی در جوامع ورزشی است (۱۰). بدون تردید یکی از اولویت‌های امروز عرصه ورزش در جوامع مختلف جهان به‌ویژه کشور ایران، رعایت اخلاق و منش ورزشی است. در این زمینه، شناخت صحیح ابعاد مختلف اثرگذار بر آن و یافتن راه‌حل‌های معنوی و مادی مناسب جهت ارتقای رفتار اخلاقی و رعایت اصول جوانمردی در ورزشکاران ضروری به نظر می‌رسد. در زمینه اخلاق و منش ورزشی و هویت دینی پژوهش‌های محدودی انجام شده است و پژوهشی که ارتباط این دو متغیر را در ورزشکاران بررسی کند، یافت نشد. بنسپردی و همکاران به بررسی نقش دین‌داری در گرایش‌های اخلاقی دانشجویان ورزشکار پرداخته و دریافته‌اند که دین‌داری یک عامل اثرگذار و تربیتی تکمیلی برای ایجاد گرایش‌های اخلاقی در ورزشکاران است (۱۰). در دو مطالعه دیگر ارتباط بین هوش معنوی با اخلاق ورزشی قهرمانان ورزشی ناجا بررسی شده است. نتایج این پژوهش‌ها نشان

^۱ Morgan

محتوا مناسب؛ و پایایی آن را با روش آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه ۰/۸۹ گزارش کرده است (۱۷).

داده‌ها پس از گردآوری با ابزارهای فوق با روش ضرایب همبستگی پیرسون^۱ و رگرسیون چندگانه با الگوی هم‌زمان در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ تحلیل شد.

یافته‌ها

اطلاعات توصیفی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در جدول شماره ۱ و نتایج میانگین، انحراف معیار و ماتریس همبستگی مؤلفه‌های منش ورزشی و هویت دینی در پسران بسکتبالیست در جدول شماره ۲ گزارش شده است. بر اساس اطلاعات جدول شماره ۲ بین مؤلفه‌های هویت دینی شامل باورهای دینی، رفتارهای دینی و عواطف دینی با همه مؤلفه‌های منش یا اخلاق ورزشی شامل احترام به روابط اجتماعی، احترام به قوانین و مسئولان، تعهد به ورزش، احترام به حریف و نداشتن رویکرد منفی در عملکرد ورزشی در پسران نوجوان ورزشکار رابطه مثبت و معنی‌داری وجود داشت ($P < 0.001$).

بررسی پیش‌فرض‌های تحلیل رگرسیون نشان داد که فرض طبیعی بودن به دلیل معناداری بزرگ‌تر از ۰/۰۵ در آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف^۲ برای همه متغیرها تأیید شد. همچنین مقدار آماره عامل تورم واریانس برای پیش‌بینی مؤلفه‌های منش ورزشی بر اساس هویت دینی بسیار کوچک‌تر از ۱۰ بود. بنابراین، فرض هم‌خطی چندگانه رد شد. علاوه بر این، مقدار آماره دوربین - واتسون^۳ برای پیش‌بینی مؤلفه‌های منش ورزشی بر اساس هویت دینی در دامنه ۱/۵ تا ۲/۵ قرار داشت. بنابراین، فرض همبستگی باقی‌مانده‌ها رد شد. با توجه به مطالب مطرح‌شده، شرایط استفاده از روش رگرسیون جهت تحلیل‌ها مجاز است. در جداول شماره ۳ و ۴، نتایج رگرسیون چندگانه با الگوی هم‌زمان برای پیش‌بینی مؤلفه‌های منش ورزشی بر اساس هویت دینی در نوجوانان بسکتبالیست گزارش شده است.

دو مؤلفه باور و عواطف دینی به طور معناداری توانستند ۸۱٪ از میزان احترام به روابط اجتماعی (به ترتیب $P < 0.001$ و $P < 0.025$)، ۷۹٪ از میزان تعهد به ورزش (به ترتیب

شامل وجود مشکلات روانی قابل توجه، انصراف از تکمیل پرسش‌نامه‌ها و پاسخ‌ندادن به بیش از ده درصد گویه‌ها بود.

برای انجام این پژوهش ابتدا هماهنگی لازم با اداره ورزش و جوانان استان گیلان به عمل آمد. طبق هماهنگی قبلی با مربیان بسکتبال تیم‌های شرکت‌کننده در مسابقه، یک جلسه توجیهی برای نوجوانان بسکتبالیست در شهر رشت برگزار شد و درباره اهداف پژوهش به آنان توضیح داده شد. سپس از آنان خواسته شد تا به دو ابزار پژوهش در روز مسابقه پاسخ دهند.

برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش از سه پرسش‌نامه شامل ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (سن، سابقه ورزشی و پایه تحصیلی)، پرسش‌نامه استاندارد منش ورزشی و پرسش‌نامه هویت دینی استفاده شد.

ابزار سنجش منش ورزشی، پرسش‌نامه منش ورزشی ولراند و همکاران بود که ۲۵ گویه و ۵ مؤلفه احترام به روابط اجتماعی (گویه‌های ۱، ۶، ۱۱، ۱۶ و ۲۱)، احترام به قوانین و مسئولان (گویه‌های ۲، ۷، ۱۲، ۱۷ و ۲۲)، تعهد به ورزشی که به آن پرداخته می‌شود (گویه‌های ۳، ۸، ۱۳، ۱۸ و ۲۳)، احترام و توجه به حریف (گویه‌های ۴، ۹، ۱۴، ۱۹ و ۲۴) و نداشتن رویکرد منفی در جهت عملکرد ورزشی (گویه‌های ۵، ۱۰، ۱۵، ۲۰ و ۲۵) را شامل می‌شود. مقیاس اندازه‌گیری گویه‌ها بر اساس مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت بود که از «اصلاً به من ارتباط ندارد» = ۱ تا «کاملاً به من ارتباط دارد» = ۵ نمره‌گذاری می‌شود. حداقل امتیاز آن ۲۵ و حداکثر امتیاز ۱۲۵ است. نمره پایین نشانه منش پایین ورزشی و نمره بالا نشانه منش ورزشی بالا است. در پژوهش رزاقی و همکاران ضرایب آلفای کرونباخ مؤلفه‌های احترام به روابط اجتماعی ۰/۷۸، احترام به قوانین و مسئولان ۰/۸۱، تعهد به ورزشی که به آن پرداخته می‌شود ۰/۷۹، احترام و توجه به حریف ۰/۸۵، نداشتن رویکرد منفی در جهت عملکرد ورزشی ۰/۸۰ و کل مقیاس ۰/۸۲ به دست آمده و روایی صوری و سازه پژوهش‌نامه نیز مطلوب گزارش شده است (۶).

ابزار بعدی این پژوهش، پرسش‌نامه هویت دینی خوشاوی است که در ۳۱ گویه و ۳ مؤلفه باورهای دینی (۹ گویه)، رفتارهای دینی (۱۱ گویه) و عواطف دینی (۱۱ گویه) طراحی شده است. گویه‌ها با استفاده از مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از ۱ تا ۵ (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) نمره‌گذاری شده است. حداقل امتیاز آن ۳۱ و حداکثر امتیاز ۱۵۵ است. نمره پایین نشانه هویت دینی پایین و نمره بالا نشانه هویت دینی بالا است. سازنده روایی پرسش‌نامه را با استفاده از روش روایی

^۱ Pearson correlation coefficient

^۲ Kolmogorov-Smirnov test

^۳ Durbin-Watson test

همچنین، دو مؤلفه باور دینی و رفتار دینی (الزام عملی) ($P < 0/001$) به‌طور معناداری توانستند ۸۰٪ از میزان نداشتن رویکرد منفی در عملکرد ورزش را در نوجوانان بسکتبالیست پیش‌بینی کنند (جدول شماره ۳).

($P < 0/001$ و $P < 0/008$) و ۷۷٪ از میزان احترام به حریف (به ترتیب $P < 0/001$ و $P < 0/007$) را در نوجوانان بسکتبالیست پیش‌بینی کنند. به‌علاوه، مؤلفه باور دینی به‌طور معناداری توانست ۷۹٪ از میزان احترام به قوانین و مسئولان را در نوجوانان بسکتبالیست پیش‌بینی کند ($P < 0/001$).

جدول (۱) ویژگی‌های جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	واریانس	کمینه	بیشینه
سن	۱۵/۰۳	۱/۹۷	۳/۹۱	۱۲/۰۰	۱۸/۰۰
سابقه ورزشی	۵/۴۴	۲/۰۰	۴/۰۳	۲/۰۰	۹/۰۰
پایه تحصیلی	۹/۲۶	۱/۶۲	۲/۶۳	۷/۰۰	۱۲/۰۰

جدول (۲) نتایج آماری داده‌های توصیفی و ماتریس همبستگی بین شاخص‌های منش ورزشی و هویت دینی

متغیر	میانگین $\pm$ انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
(۱) باورهای دینی	۳۷/۴۷ $\pm$ ۲۲/۱۲	۱							
(۲) رفتارهای دینی	۲۹/۱۵ $\pm$ ۱۶/۰۵	۰/۸۷۹**	۱						
(۳) عواطف دینی	۲۴/۸۷ $\pm$ ۱۳/۰۴	۰/۸۸۲**	۰/۷۸۷**	۱					
(۴) احترام به روابط اجتماعی	۱۵/۰۹ $\pm$ ۶/۴۱	۰/۹۰۱**	۰/۸۱۳**	۰/۸۲۸**	۱				
(۵) احترام به قوانین و مسئولان	۱۵/۳۵ $\pm$ ۶/۰۲	۰/۸۸۶**	۰/۸۰۴**	۰/۸۰۶**	۰/۸۴۵**	۱			
(۶) تعهد به ورزش	۱۵/۱۷ $\pm$ ۶/۱۲	۰/۸۸۸**	۰/۷۸۳**	۰/۸۲۵**	۰/۸۳۲**	۰/۸۴۵**	۱		
(۷) احترام به حریف	۱۵/۳۲ $\pm$ ۵/۸۹	۰/۸۷۴**	۰/۷۹۰**	۰/۸۱۵**	۰/۸۱۴**	۰/۸۴۹**	۰/۸۲۳**	۱	
(۸) نداشتن رویکرد منفی در عملکرد ورزش	۱۵/۱۴ $\pm$ ۶/۴۰	۰/۸۹۱**	۰/۸۳۰**	۰/۸۱۶**	۰/۸۱۰**	۰/۸۳۱**	۰/۸۲۷**	۰/۸۱۵**	۱

جدول (۳) نتایج رگرسیون چندگانه با الگوی هم‌زمان برای پیش‌بینی مؤلفه‌های منش ورزشی بر اساس هویت دینی در نوجوانان بسکتبالیست

متغیرهای پیش‌بین	ضریب همبستگی چندگانه	مجدور ضریب همبستگی چندگانه تعدیل شده	آماره تحلیل واریانس	سطح معنی‌داری
باور دینی	۰/۹۰	۰/۸۱	۲۹۴/۸۱	۰/۰۰۱*
رفتار دینی	۰/۸۸۹	۰/۷۹	۲۴۶/۳۷	۰/۰۰۱*
عواطف دینی	۰/۸۸۹	۰/۷۹	۲۴۶/۳۷	۰/۰۰۱*
باور دینی	۰/۸۹	۰/۷۹	۲۵۶/۲۶	۰/۰۰۱*
رفتار دینی	۰/۸۸	۰/۷۷	۲۲۴/۱۳	۰/۰۰۱*
عواطف دینی	۰/۸۸	۰/۷۷	۲۲۴/۱۳	۰/۰۰۱*
باور دینی	۰/۸۰	۰/۸۰	۲۷۱/۸۹	۰/۰۰۱*
رفتار دینی	۰/۸۰	۰/۸۰	۲۷۱/۸۹	۰/۰۰۱*
عواطف دینی	۰/۸۰	۰/۸۰	۲۷۱/۸۹	۰/۰۰۱*

جدول (۴) خلاصه نتایج رگرسیون برای تعیین نقش هویت دینی در پیش‌بینی مؤلفه‌های احترام به روابط اجتماعی، احترام به قوانین و مسئولان، تعهد به ورزش، احترام به حریف و نداشتن رویکرد منفی در عملکرد ورزش

متغیر	الگو	ضریب غیر استاندارد		تی	سطح معنی‌داری
		بتا	ضریب استاندارد		
احترام به روابط اجتماعی	ثابت	۴/۷۴	۰/۴۲۸	۱۰/۸۱	*۰/۰۰۱
	باور دینی	۰/۲۰	۰/۰۲۴	۸/۳۱	*۰/۰۰۱
	رفتار دینی	۰/۰۳	۰/۰۲۶	۱/۳۱	۰/۱۸۹
	عواطف دینی	۰/۰۷۲	۰/۰۳۲	۰/۲۵	*۰/۰۲۵
احترام به قوانین و مسئولان	ثابت	۵/۸۳	۰/۴۴۳	۱۳/۱۸	*۰/۰۰۱
	باور دینی	۰/۱۹	۰/۰۲۵	۷/۷۷	*۰/۰۰۱
	رفتار دینی	۰/۰۴۰	۰/۰۲۶	۱/۵۳	۰/۱۲۶
	عواطف دینی	۰/۰۴۸	۰/۰۳۲	۱/۴۹	۰/۱۳۷
تعهد به ورزش	ثابت	۵/۵۰	۰/۴۴۳	۱۲/۴۲	*۰/۰۰۱
	باور دینی	۰/۲۰۱	۰/۰۲۵	۸/۱۹	*۰/۰۰۱
	رفتار دینی	۰/۰۰۰	۰/۰۲۶	-۰/۰۱۶	۰/۹۸۸
	عواطف دینی	۰/۰۰۸	۰/۰۳۲	۲/۶۷	*۰/۰۰۸
احترام به حریف	ثابت	۵/۹۵	۰/۴۵۰	۱۳/۲۳	*۰/۰۰۱
	باور دینی	۰/۱۶۷	۰/۰۲۵	۶/۶۹	*۰/۰۰۱
	رفتار دینی	۰/۰۳۱	۰/۰۲۶	۱/۱۹۰	۰/۲۳۵
	عواطف دینی	۰/۰۸۸	۰/۰۳۳	۲/۷۰	*۰/۰۰۷
نداشتن رویکرد منفی در عملکرد ورزش	ثابت	۴/۷۲	۰/۴۵۳	۱۰/۴۳	*۰/۰۱
	باور دینی	۰/۱۷۵	۰/۰۲۵	۶/۹۷	*۰/۰۰۱
	رفتار دینی	۰/۰۷۹	۰/۰۲۶	۳/۰۰	*۰/۰۰۳
	عواطف دینی	۰/۰۶۲	۰/۰۳۳	۱/۸۸	۰/۰۶۱

بحث و نتیجه‌گیری

در افراد مذهبی شکل می‌گیرد و تعهد آنان را نسبت به هنجارهای مثبت و ارزش‌های انسانی افزایش می‌دهد (۲۶).

در مقابل، یافته‌های پژوهش حاضر با نتیجه مطالعه پرویس و پرویس^۲ همسو نیست. آنان با بررسی رابطه دین با رفتار و قضاوت اخلاقی در ۲۵۸ ورزشکار مسیحی زن و مرد از ۱۴ رشته ورزشی مختلف، دریافته‌اند که باورها و رفتارهای دینی توانایی محدودی در پیش‌بینی قضاوت و رفتار ورزشکاران دارند (۲۷). البته، علل احتمالی تناقض در یافته‌ها را می‌توان به تفاوت مذهب و جنسیت شرکت‌کنندگان و همچنین تنوع رشته‌های ورزشی ارزیابی‌شده در مطالعه آنان نسبت داد.

عوامل بسیاری را می‌توان به رفتارهای غیراخلاقی در ورزش نسبت داد. متفکران اخلاق ورزشی عقیده دارند در تمرین و مسابقه ورزشی، ورزشکار می‌کوشد تا به بالاترین و بهترین عملکرد حرکتی خود برسد (۱۰)؛ بنابراین، هیچ تضمینی وجود ندارد که یک ورزشکار برای کسب پیروزی و برتری‌یافتن، روحیه رقابت‌طلبی خود را کنار بگذارد و با

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی مؤلفه‌های منش ورزشی بر اساس هویت دینی در پسران نوجوان بسکتبالیست استان گیلان انجام شده است. مطالعات بسیار کمی در زمینه اثر هویت دینی یا دین‌داری با اخلاق و منش ورزشی انجام شده است. یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج پژوهش بنسپردی و همکاران (۱۰) همسو است. آنان با بررسی ارتباط دین‌داری و گرایش‌های اخلاقی دانشجویان ورزشکار نشان داده‌اند که دین‌داری با تمام مؤلفه‌های گرایش اخلاقی ارتباط مثبت دارد. جیراسک^۱ همسو با یافته‌های پژوهش حاضر، بیان می‌کند که غالباً ورزشکاران مذهبی و معتقد به خدا بهتر می‌توانند چارچوب رفتاری خود را با قوانین ورزشی مطابقت دهند و تبعیت از قوانین در میان آنان نسبت به ورزشکاران غیرمذهبی بیشتر است. وی دلیل این امر را ادراک عمیق و حس مسئولیت‌پذیری نسبت به یک قدرت ماورایی می‌داند که غالباً

^۳ Proios & Proios

^۱ Jirásek

لازم است تعمیم نتایج آن به دیگر رشته‌ها و استان‌ها با احتیاط کافی صورت گیرد. علاوه‌براین، اطلاعات مربوط به منش ورزشی از طریق پرسش‌نامه به‌صورت خودگزارشی تهیه شده است که می‌تواند به‌منظور مطلوب‌نمایی اجتماعی به‌طور ناخواسته تأثیرگذار باشد.

پیشنهاد‌های پژوهش

بنا بر نتایج این پژوهش، به مسئولان فرهنگی کشور و وزارت ورزش پیشنهاد می‌شود تا فعالیت و تلاش گسترده‌تری برای ارتقای هویت دینی نوجوانان و ورزشکاران انجام دهند تا اثرات این فعالیت‌ها بر سلامت روانی از جمله اخلاق و منش ورزشی این قشر از جامعه در تحقیقات جامع‌تری بررسی شود. علاوه‌براین، پیشنهاد می‌شود اخلاق در ورزش در پژوهش‌های آتی از طریق مشاهده عینی رفتار ورزشکاران در زمین مسابقه بررسی شود.

قدردانی

پژوهشگران از تمام مربیان و ورزشکاران تیم‌های بسکتبال استان گیلان که در انجام این مطالعه یاریگرشان بوده‌اند، تشکر و قدردانی می‌کنند.

ملاحظات اخلاقی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، این پژوهش برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد مؤلف چهارم است که دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت آن را در اسفند سال ۱۴۰۰ به شماره ۱۱۷۲۹۲۵۹۴۳۱۷۷۴۸۱۴۰۰۱۶۲۵۷۶۵۰۳ تصویب کرده است.

حامی مالی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، این پژوهش حامی مالی نداشته و با هزینه شخصی نویسندگان نگاشته شده است.

تضاد منافع

مؤلفان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی درباره این پژوهش گزارش نکرده‌اند.

مشارکت مؤلفان

رویکرد اخلاقی مسئولانه، محترمانه و دلسوز کار خود را انجام دهد. در حقیقت، بردگرایی می‌تواند منجر به بروز رفتارهای ناهنجار از جمله خشونت یا تقلب برای دستیابی به نتایج بهتر شود (۶). از سوی دیگر، متون دینی نشان داده‌اند که دین و اخلاق پیوند ناگسستنی و محکمی با هم دارند. یکی از بزرگ‌ترین اهداف ادیان و پیامبران، اخلاقی‌بودن انسان‌ها است و اخلاقیات مهم‌ترین راه رشد و شکوفایی معنوی و تقرب به پروردگار است (۲۸). نتایج مطالعات پیشین نشان می‌دهد افرادی که باورهای مذهبی قوی‌تری دارند، سازگاری بهتری با شرایط متنوع زندگی نشان می‌دهند. این افراد با تکیه بر ایمان و اعتقاد خود زندگی را راحت‌تر می‌گذرانند، کمتر دستخوش تنش می‌شوند و تصمیم‌های بهتری می‌گیرند (۲۹). بنابراین، در تبیین یافته‌ها درباره اثرگذاری باورها و اعتقادات مذهبی بر منش ورزشی نوجوانان ورزشکار می‌توان گفت نوجوانانی که با آموزه‌های دینی انس بیشتری دارند، با تقویت مذهب و امید، احساس تسلط بر سرنوشت را در خود پرورش می‌دهند که این امر موجب می‌شود فرد در مقابله با شرایط بحرانی و حساس ورزشی در خود احساس قدرت نماید. همچنین، افرادی که پایبندی بیشتری برای حضور در آیین‌های مذهبی دارند، رفتارهای مثبت را بیشتر در خود تقویت می‌کنند؛ بنابراین فرصت بیشتری برای تعامل و سازگاری با دیگران و افزایش تحمل و صبر دارند. در نتیجه، چرخه تفکر مثبت و اعمال مذهبی موجب کاهش میزان رفتار نامناسب و افزایش رفتار هنجار در نوجوانان می‌شود (۳۰).

ورزش و دین چندین اصل مشترک ذاتی دارند. هر دو پرورش ویژگی‌هایی از جمله توسعه شخصیت، سخت‌کوشی، بردباری، نظم و انضباط، بی‌طرفی و بازی‌کردن با توجه به قوانین و ملی‌گرایی را ترویج می‌دهند. مربیان نیز می‌توانند به طرق مختلف باورهای دینی را برای ایجاد همبستگی تیمی، وحدت و کنترل اجتماعی ورزشکاران به کار گیرند (۳۱).

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین هویت دینی با مؤلفه‌های منش ورزشی در نوجوانان بسکتبالیست رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر، نمرات بالاتر هویت دینی موجب افزایش نمرات مؤلفه‌های منش ورزشی نوجوانان ورزشکار می‌شود.

محدودیت‌های پژوهش

جامعه آماری بررسی‌شده در این پژوهش محدود به پسران نوجوان و همچنین یک رشته ورزشی در یک استان بود که

11. Duriez B. Vivisecting the religious mind: Religiosity and motivated social cognition. *Mental Health, Religion & Culture*. 2003;6(1):79-86.
12. Baumsteiger R, Chenneville T, McGuire JF. The roles of religiosity and spirituality in moral reasoning. *Ethics & Behavior*. 2013;23(4):266-77.
13. Valois RF, Zullig KJ, Huebner ES, Drane JW. Physical activity behaviors and perceived life satisfaction among public high school adolescents. *Journal of school health*. 2004;74(2):59-65.
14. Fatide SP, Hosseinjani AA, Nezam ARG. The Relationship Between Religious Attitude and Emotional Intelligence with Aggression in Professional Wrestlers. *Journal of Humanistic approach to sport and exercise studies*. 2021;2(4):333-40.
15. Shirdel E, Hami Kargar F. Religious Identity of Adolescent Girls and Its Social Determinants in Kerman City, Iran. *Journal of Social Continuity and Change (JSCC)*. 2022;1(2):383-98. (Full Text in Persian)
16. Alwin DF, Felson JL, Walker ET, Tufiş PA. Measuring religious identities in surveys. *International Journal of Public Opinion Quarterly*. 2006;70(4):530-64.
17. Javdan M, Poudadkhodaei N, Frozanfar A. The Relationship between Foresight, Self-Control and Islamic Life Style with Adolescents Religious Identity. *Islamic Life Journal*. 2023; 7(1): 58-67. (Full Text in Persian)
18. Mahmoodsalehi H, Aflaksair A, Mohammadi N. The predictive role of religiosity mediated by emotion regulation in tendency toward high risk behaviors in adolescent. *Health Psychology*. 2015;4(15):87-100. (Full Text in Persian)
19. Alorani OI, Alradaydeh M. Depression, aggression and spiritual well-being among the university students in Jordan. *European Scientific Journal*. 2017;(13)2:269-80.
20. Safari Jafarloo H, Bashiri M, Rahmanian Koshkaki MA. The Effect of Spiritual Health on University Athlete Students' Sportsmanship with the Mediating Role of Aggression. *Sport Psychology Studies*. 2020;9(33):65-88. (Full Text in Persian)
21. Shakurnia A, Baniasad M. Religious attitude in first and last year medical students of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences and its relationship with self-esteem. *Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat*. 2019;5(3):5-17. (Full Text in Persian)
22. RafeeKhah M, Dashti D, Naqizadeh-Moqari Z, Esmaili-Sadrabadi M. Correlation between Religious Attitude and General Health among High School Girls. *Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat*. 2019;5(2):50-9. (Full Text in Persian)

طراحی پژوهش، نگارش و ویرایش مقاله: مؤلف اول، نظارت بر اجرا و روش‌شناسی پژوهش: مؤلف دوم، تجزیه و تحلیل آماری و نتیجه‌گیری و تقویت بحث مقاله: مؤلف سوم و اجرای پژوهش و جمع‌آوری داده‌ها: مؤلف چهارم.

References

1. Savari Nikou P, Asefi A. Identification of sports clubs functions to institutionalize ethics in athletes. *Research on Educational Sport*. 2019;7(17):121-38. (Full Text in Persian)
2. Moghaddam JB, Rasouli S, Nekufar M. The relationship between spiritual intelligence and team culture with the sports ethics of the athletes of sports teams. *Bioethics Journal*. 2017;7(26):77-84. (Full Text in Persian)
3. Eyvazi M, AmirKabiri A, Haghshenas Kashani F, Rabiee Mandejin MR. Identifying and Analyzing the Factors of Sports Ethics Policy-Making. *Sport Psychology Studies*. 2022;10(38):69-88. (Full Text in Persian)
4. Arnold PJ. Three approaches toward an understanding of sportsmanship. *Journal of the Philosophy of Sport*. 1983;10(1):61-70.
5. Ghaffari M, Rakhshanderou S. About Albert Bandura's Concept of Moral Disengagement and How to Handle it from the Perspective of Islam. *Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat*. 2023;9(3):1-6. (Full Text in Persian)
6. Saatchian V, Azizi B, Alimohammadi H. Ethics in Handball: Investigating the Sportspersonship of Premier League Players. *Research in Sport Management and Motor Behavior*. 2018;8(15):91-102. (Full Text in Persian)
7. Ebrahim Razaghi M, Mehrabi G, Jalali Farahani M. Factor analysis demographic related of sportsmanship in professional and champion athletes. *Organizational Behavior Management In Sport Studies*. 2015;2(1):65-72. (Full Text in Persian)
8. Eyvazi M, Amirkabiri A, Haghshenas Kashani F, Rabiee Mandjin M. Eraeh Model-e Monaseb-e SiasatGozari-e Akhlaghi dar Sazmanhay-e Varzeshi-e Iran. *Journal of public Administration Mission*. 2020; 11(39): 77-90. (Full Text in Persian)
9. Shirali R, Mehdipour A, Azamsha T. The relationship between adherence to the ethics of sports and group cohesion sports teams for women. *Scientific Journal of Organizational Behavior Management in Sport Studies*. 2016;3(3):11. (Full Text in Persian)
10. Benesbordi A, Nazari Torshizi A, Moayed N. Evaluating the ethical attitudes of athlete students: The role of religiosity, gender and type of sport. *Research on Educational Sport*. 2019;7(17):138-58.

23. Kretschmann R, Benz C. Morality of Christian athletes in competitive sports-A review. *Sport Science Review*. 2012;21(1-2):5.
24. Hadi H, Sepehriyan M, BaranCheshmeh M, Entezari H. Determining the Relationship Between Spiritual Intelligence and Sport Ethics in IRI Police Championship Base Athletes. 2021. (Full Text in Persian)
25. Bayani A. The relationship between the religious orientation and anxiety and depression of university students. *Journal of fundamentals of mental health*. 2008;10(39):209-14.
26. Jirásek I. Religion, spirituality, and sport: from religio athletae toward spiritus athletae. *Quest*. 2015; (67)3:290-9.
27. Proios M, Proios I. The influence of religiosity on moral judgment in sport. *Social sciences*. 2017;6(1):5.
28. Ashtari S, Kazemi M, Salehi J. The Relationship of Adherence to Religious Beliefs and Moral Identity with Psychological Well-being: The Mediating Role of Moral Identity. *Ravanshenasi Va Din*. 2017;10(39): 71-84. (Full Text in Persian)
29. Moghadam SRM, Chegeni ME. Study the relationship between religious attitudes, self-control and spiritual health between Basij sisters, in the city of Shoush. *Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat*. 2015;1(1):40-7. (Full Text in Persian)
30. Farhanfar M, Nadi MA, Molavi H. Involvement and Empathy with Aggression Among High School Students. *Research in Cognitive and Behavioral Sciences*. 2015;5(1):67-80. (Full Text in Persian)
31. Parsamehr M, Rasoulinejad SP. Relationship between Religiosity and Sport Participation. *Quarterly Journal of Socio-Cultural Development Studies*. 2015;4(2):59-84. (Full Text in Persian)